യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3✓
(ഉത്പത്തിപ്രകരണമ്)/സർഗഃ 037✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

രണേ രഭസ-നിർലൂന-നര-വാരണ-ദാരുണേ .
അഹം-പൂർവ-മഹം-പൂർവ-മിതി വ്യ+ന്ദാനു-പാതിനി .. 1

ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവ+സ്തത്ര ഭസ്മ+ത്വമാ-ഗതാഃ .
പ്രവി-ശന്തഃ(ഫ്) പ്രയ-ത്നേന ശലഭാ ഇവ പാവകേ .. 2

അ+ത്രാ+ന്യേ മ+ധ്യ-ദേശീയാ ജനാ നോദാ-ഹൃതാ മയാ .
താനി-മാ+ഞ്ഛൃണു വ+ക്ഷ്യാമി പ+ക്ഷാ+ല്ലീലാ-മഹീ-ഭൃതഃ .. 3

തദ്-ദേഹികാഃ(ശ്)-ശൂര-സേനാ ഗുഡാ അ+ശ്വഘ-നായകാഃ .
ഉത്തമ+ജ്യോതി-ഭ+ദ്രാണി മദ-മ+ധ്യ-മികാ-ദയഃ .. 4

സാലൂകാ-കോ+ദ്യ-മാലാ+സ്യാ ദൗ+ജ്ഞേയാഃ(ഫ്)പി+പ്പലാ-യനാഃ .
മാ+ണ്ഡ+വ്യാഃ(ഫ്) പാ+ണ്ഡു-നഗരാഃ(സ്)-
സൗ+ഗ്രീ-വാദ്യാ ഗുരു+ഗ്രഹാഃ .. 5

പാരി-യാ+ത്രാഃ(ഖ്) കുരാ+ഷ്ട്രാ+ശ്ച യാമു-നോദും.ബരാ അപി .
രാ+ജ്യാ+ഹ്വാ ഉ+ജ്ജി-ഹാനാ+ശ്ച കാല-കോടിക-മാഥുരാഃ .. 6

പാ+ഞ്ചാലാ ധർമാ-ര+ണ്യാ+ശ്ച തഥൈ-വോ+ത്തര-ദ+ക്ഷിണാഃ .
പാഞ്ചാലകാഃ(ഖ്) കുരു+ക്ഷേ+ത്രാ+സ്തഥാ സാര+സ്വതാ ജനാഃ .. 7

അവ+ന്തീ+സ്യ+ന്ദന+ശ്രേണീ-കു+ന്തി-പാ+ഞ്ചന-ദേരിതൈഃ .
സ്പന്ദ-മാനാ വി+ദ്ര-വന്തീ നിപപാത മഹാ-ഭൃഗൗ .. 8

കോശ+ബ്ര+ഹ്മാവ-സാനാ+ശ്ച+ച്ഛിന്നാ വ+സ്ത്ര-വതീ-ജനൈഃ .
ഭൂമൗ നിപതിതാഃ(സ്) സ+ന്തോ മിലിതാ മ+ത്ത-വാരണൈഃ .. 9

ശൂരാ ദാശ-പുരാഃ(ശ്)ശസ്ത്ര-നിക്യ+ത്തോ-ദര-ക+ന്ധരാഃ .
ബാണ+ക്ഷിതി-ഭിരാ+ക്രമ്യ യോജിതാ യോജനേ+ഹ്രദേ .. 10

ദീർണോ-ദര-വിനി+ര്യാത+സ്വാ+ന്ത്ര-ത+ന്ത്രീ-നിയ+ന്ത്രിതാഃ .
ശാന്തികാഃ(ശ്)ശാ+ന്ത-സ+ഞ്ചാരാഃ(ഫ്)-
പിശാ+ച്ചൈ+ശ്ചർവിതാ നിശി .. 11

ഉ+ദ്രവൈർ-ഭ+ദ്ര-ഗിരിഭിഃ(സ്) സം(ങ്)ഗ്രാമാ+ധ്വര-ദീ+ക്ഷിതൈഃ .
ക്ഷോണി-ഗർതേഷു നി+ക്ഷിപ്താ മരഗാഃ(ഖ്) കമഠാ ഇവ .. 12

പ്ര+ദ്രുതാ വി+ദ്രവ+ദ്രക്ത്താ വി+ദ്രാവിത-മഹാരയഃ .
ദ+ണ്ഡികാ+സ്ഥാ-നിലോ+ദ്ധൂതാ
ഹൈഹ-യൈർ/ഹരിണാ ഇവ .. 13

ദ+ന്തി-ദ+ന്ത-വിനിർ-ഭി+ന്നാ ദരദാ ദലിതാ-രയഃ .
നീതാ രക്ത-മഹാ-ന+ദ്യാ+ദ്രുമാണാം പല്ലവാ ഇവ .. 14

നാരാ-ചൈശ്-ചർവിതാ+ശ്ചീനാ ജീർണാ ജർജര-ജീവിതാഃ .
ജഹുർ-ജല-നിധൗ ദേഹാൻ-ഭാര-ഭൂതാ-നിവ+സ്ഥിതാൻ .. 15

കർണാ-ടസു-ഭടോ+ഡ്ഡീന-കു+ന്താ-കലിത-ക+ന്ധരാഃ .
ഭ+ഗ്നാ നല-ദശൂ-രാ+ശ്ച താരകാ-നികരാ ഇവ .. 16

കരീ+ന്ദ്ര മകര+വ്യൂഹ-രംഹഃ(സ്)സംഹത-ഹേതയഃ .
കേശാ-കേശി-കൃതാരംഭാ വിനേദുർ-ദാശകാഃ(ശ്) ശകാഃ .. 17

ദശാർണാഃ(ഫ്) പാശ-നിർ-മു+ക്ത-ശൃങ്ഖലാ ജാലഭീ-രവഃ .
നിലീനാ ര+ക്തജം-ബാലേ വൈത-സാ+സ്തി-മയോ യഥാ .. 18

ഗുർജരാ-നീക-നാശേന ഗുർജരീ-കേശലു+ഞ്ചനം .
വിഹിതം(ൻ) തങ്/ഗണോ+ത്തുങ്ഗ-നാസി-ശ+ങ്കു+ശതൈ രണേ .. 19

സിഷിചുഃ(ശ്) ശ+സ്ത്ര-കർണൗഘാ+ദ്വിന്ദു+ഭ്യോ നിഗഡാ ഗുഹാൻ .
ശര-ധാരാ-വനാ-നീവ വീര-ഹേതി+പ്രഭാം-ബുദാഃ .. 20

ഭുശു+ണ്ഡീ-മ+ണ്ഡലോ+ദ്യോത+ശ്യാമാർ-കോഥ്.പാതഭീ-രുഷു .
ആഭീരേ+ഷ്വരയഃ(ഫ്) പേതുർ-ഗോഗണാ ഹരി+തേഷ്വിവ .. 21

കാ+ന്ത-കാ+ഞ്ചന-കാന്താസീത്-താ+മ്ര-സം(ങ്)ഗ്രാമ-വാഹിനീ .
ഭു+ക്താ ഗൗഡ-ഭടേ-നാങ്ഗ നഖ-കേശ-നികർ/ഷണൈഃ .. 22

രണേ നഗനയാ-സം(ങ്)ഖ്യ-കവ+ച്ച+ക്ര-നികൃ+ന്തനൈഃ .
തങ്ഗണാഃ(ഖ്) കണശഃ(ഖ്)കീർണാഃ(ഖ്)-
ക+ങ്ക-ഗൃ+ദ്ധ്രേഷു/ഭാസകൈഃ .. 23

ലഗുഡാ-ലോഡനോ+ഡ്ഡീനം(ങ്) ഗൗഡം(ങ്) ഗുഡു-ഗുഡാ-രവം .
ശ്രു+ത്വാ ഗാ+ണ്ഡാര-ഗാവോ്ഗ്+ഗ്രേ ദു+ദ്രുവുർ/ദ്രവിഡാ ഇവ .. 24

ആകാശ-ഗാർണവ+പ്ര+ഖ്യോ വഹ+ച്ഛക-കദംബകഃ .
അകരോഥ്.പാരസീ-കാനാം(ങ്) ഘനനൈ-ശതമോ+ഭ്രമം .. 25

മ+ന്ദരാ-ഹന-നോ+ഡ്ഡീന+സ്വ+ച്ഛ+ക്ഷീരാർണവോ-ദരേ .
വനാനീ-വായു-ധാ+ന്യാസ+ഞ്ഛ+ത്രു+പ്രാലേയ-സാനുനി .. 26

യദംബുദൈ-രിവോ+ഡ്ഡീനം ശ+സ്ത്ര/വൃ+ന്നൈർ/നഭോങ്ഗണേ .
തദ്-ദൃഷ്ടം(വ്) വീചി-വലനൈർ-
ലോലൈഃ(ഫ്)പ്ലുത-മിവാർണവേ .. 27

ശത-ച+ന്ദ്രം സിത+ച്ഛത്രൈഃ(ശ്) ശരൈഃ(ശ്)ശലഭ-നിർഭരം .
ശ+ക്തിഭിഃ(ഖ്) കില നീര+ന്ധ്രം(ൻ) ദൃഷ്ട-മാകാശ-കാനനം.. 28

വീരാസ-വസമാ+ക്രന്ദ-കാരിണഃ(ഖ്)കേകയൈഃ(ഖ്/) കൃതാഃ .
കങ്കൈഃ(ഖ്)/ ക+ങ്ക-കുലാ+ക്രാന്ത+
വ്യോമോ+ദ്ധൂലിത+മസ്തകാഃ .. 29

കിരാത-സൈ+ന്യ-ക+ന്യാനാം(ങ്) കാമം(ങ്) കല-കലാ-രവൈഃ .
അങ്ഗൈ-രനങ്ഗതാം(ൻ) നീ+ത്വാ ഭൈരവൈ-രിവ ഗർജിതം .. 30

കാശൈ+സ്തദ്-ദേഹകാഃ(ഖ്) ക്രാം(ൻ)താ
അദൃ+ശ്യൈർ/മായയാ ഖശൈഃ .
നിർധൂത-പ+ക്ഷൈഃ(ഖ്). ക്ഷുഭിതൈഃ(ഫ്)
പവനൈ-രിവ പാംസവഃ .. 31

ഉന്മത്താഃ(സ്) സുവി-നിർധൂതാ+സ്ത്യക്ത-ഹേതി-രണാം-ബരാഃ .
നാർമദാ നർമ-നിർമാതൃ നന്യ-തുർ-ജഹ-സുർ-ജഗുഃ .. 32

പ്ര+ക്വണഥ്.കി+ങ്കിണീ-ജാലം ശക്തി-വർഷ-മുപാഗതം .
സാ+ല്വ-ബാണാ-നിലോദ്.ഭൂത-മഗമഥ്.പൃഷദാ-കൃതി .. 33

ശൈ+വ്യാസ്തു ഖ+ണ്ഡിതാഃ(ഖ്) കൗ+ന്തൈർ/
ഭ്രമഥ്.കു+ന്തൈർ/വിഘ+ട്ടിതാഃ .
ശവീ-ഭൂതാ ദിവം(ൻ) നീതാ ദൃഷ്ടാ വി+ദ്യാ-ധരാ ഇവ .. 34

ധരാ-ധരണ-ധർമി+ണ്യാ ധീരയാ ഹീന-സേനയാ .
ലു+ണ്ഠിതാഃ(ഫ്) പാ+ണ്ഡു-നഗരാ+
ശ്ചലനോ+ല്ലാസ-മാ+ത്രതഃ .. 35

ത ദേഹകാഃ(ഫ്) പാ+ഞ്ച-നദൈർ.ദലിതാ മ+ത്തകാ-ശിഭിഃ .
കു+ന്ത-ദ+ന്ത+ദ്രുമോ+ദ്ദാമാ നഗാ ഇവ മതങ്-ഗജൈഃ .. 36

ബ്ര+ഹ്മാ-വഥ്.സനകാ നീപൈ+
ശ്ച+ക്രൈഃ(ഖ്) കൃ+ത്താ ഗതാ മഹീം .
സഹ-യാഃ(ഖ്)ക്രക-ചോൻ-കൃ+ത്താ
വൃ+ക്ഷാഃ(ഖ്) കുസുമിതാ ഇവ .. 37

ശ്വേത-കാകാ-നനം(ൽ) ലൂനം(ങ്)കുഠാരൈർ-ജഠരേ-രിതൈഃ .
ഏതദ്-ദദാഹ പാർ+ശ്വ+സ്ഥോ ഭ+ദ്രേശഃ(ശ്) ശര-വ+ഹ്നിനാ .. 38

കാ+ഷ്ഠ-യോധേ നിരാ-ലാനം മ+ഗ്നാ ജീർണാ മതങ്-ഗജാഃ .
ലയമാ-ജ+ഗ്മുരാ-യു+ദ്ധ-മി+ദ്ധേ+ഗ്നാ-വി+ന്ധനം(യ്) യഥാ .. 39

മിത്ര-ഗർതാ+സ്ത്രി-ഗർതാ+ത്താ+
ഭ്രമി+ത്വോർധ്വം(ൻ) തൃണോപമം.
വിവിശുർ/വ്യസ്ത-മൂർധാനഃ(ഫ്) പാതാ-ലാന്തം പലായിതും .. 40

മന്ദാനില-ചലാം.ഭോധി-ഭാസുരേ മാഗധേ ബലേ .
നിർമ+ഗ്നാ വനിലാ മന്ദാഃ(ഫ്) പ+ങ്കേ ജീർണ-ഗജാ ഇവ .. 41

ചേദയ+ശ്ചേതനാം(ഞ്) ജഹ്രു+സ്തങ്/ഗണാനാം രണാങ്/ഗണേ .
പുഷ്പാണാം പഥി ശീർണാനാം സൗകുമാ+ര്യ/മിവാ-തപാഃ .. 42

കൗസലാഃ(ഫ്) പൗര-വാരാവ-മസ-ഹ+ന്തോ്ന്തകാ ഇവ .
തൈരു+ന്മുക്ത-ഗദാ+പ്രാസ-ശര-ശ+ക്ത്യതി-വൃഷ്ടയഃ .. 43

ബഭൂവുർ/ഭ+ല്ല-കൃ+ത്താങ്ഗാ്വിസ്മയാ വി+ദ്രുമ+ദ്രുമാഃ .
ഇവാദ്രൗ വി+ദ്ര-വ+ന്ത്യാർദ്ര സാന്ദ്രാ-സൃക്-സൂ+ര്യ-മൂർതയഃ .. 44

നാരാ-ചൗഘ-മഹാഹേതി-മാരുതാ-ധൂത-മൂർതയഃ .
ബഭ്രമുർ/ഭ്രമരാ-നീക/ഭാസുരാ ജലദാ ഇവ .. 45

ശര-ധാരാ-ധരാ മേഘാഃ(ശ്) ശരോർണാ-പൂർണ-മേഷകാഃ .
ശര-പ+ത്രാ-വൃതാ വൃ+ക്ഷാ+ഭ്രമുസ്-തദ്-ഗർജനാ-ഗജാഃ .. 46

വന-രാ+ജ്യ-ജരാ-ജീർണാഃ(ഖ്) കന്ദാക+സ്ഥല-ജന്തവഃ .
അ+ത്രുടൻ/പരമാ-കൃഷ്ടാഃ(ഫ്) പേലവാ ഇവ ത+ന്തവഃ .. 47

രഥേഷു+ധ്വസ്ത-ച+ക്രേഷു നിഖാതേ്മുത്ര മൂർധസു .
നിപേതുർ.ജന-സം(ങ്)ഘാതാ മേഘാ ഇവ വനാ+ദ്രിഷു .. 48

ശാല-താല-വനം പ്രാ+പ്യ ജനതാ-വലനം(വ്) വനമ് .
ഭുജാവ-കർതനം(ഞ്) ചാസീ-ദു+ത്താലം/+സ്ഥാണുകാ-നനം.. 49

നനർ.ദുർ.ന+ന്ദനോ+ദ്യാന-സു+ന്ദ+ര്യോ മത്ത-യൗവനാഃ .
വനോപ-വന-ദേശേഷു മേരോർ-വീര-വരാ+ശ്രിതാഃ .. 50

താവ+ത്താരാ-രവം രേജേ സൈ+ന്യ-കാനന-മുത്തമം.
യാവ+ന്ന പര-പ+ക്ഷേണ+പ്രാപ്തം(ങ്) ക+ല്പാ-നലാർ-ചിഷാ .. 51

ഛി+ന്നാഃ(ഫ്) പിശാച-സം(യ്)യു+ക്താ ഭൂതാപ-ഹൃത-ഹേതയഃ .
പാതയി+ത്വാ യയുഃ(ഖ്) കർണാൻ-
ദശാർണാസ്.തർണകാ ഇവ .. 52

ജഹുർ-ഭ+ഗ്നേ+ശ്വരാഃ(ഖ്) കാ+ന്തി
താം(ഞ്) ജിഗീഷ-വനൗ-ജസാ .
കാസയഃ(ഖ്) കമലാ-നീവ ശുഷ്ക+സ്രോത+സ്വിനൗ/ജസാ .. 53

തുഷാകാ മേസലൈഃ(ഖ്) കീർണാഃ(ശ്)-
ശര-ശ+ക്ത്യസി-മുദ്.ഗരൈഃ .
വി+ദ്രുതാ നരകൈഃ(ഹി)ക്ഷിപ്താഃ(ഖ്) കടക+ച്ഛലനാ അപി .. 54

കൗ+ന്ത+ക്ഷേ+ത്രാഃ(ഫ്)/പ്ര+സ്ഥ-വാസൈഃ(സ്)+
സ്ഥിത്വാ യോധി-ഭിരാ-വൃതാഃ .
ഗുണാ ഇവ ഖലാ+ക്രാ+ന്താ ഗതാ+വ്യക്തമ-ശ+ക്തതാം .. 55

ദ്വിപയോ ബാഹു-ധാനാനാം(ങ്)ക്ഷണേ-നാദായ മസ്തകം
ഭ+ല്ലൈഃ(ഫ്) പലാ+യ്യാശു ഗതാ വിലൂന-കമലാ ഇവ .. 56

മിഥഃ(സ്)സാര+സ്വതാ നീ+ത്വാ ആദി-നാ+ന്തം(ങ്) കൃതാജയഃ .
പ+ണ്ഡിതാ ഇവ വാദേഷു നോ+ദ്വിഗ്നാ ന പരാജിതാഃ .. 57

ഖർ/വഗാഃ(ഖ്) ഖദിതാഃ(ഹാ)+ക്ഷു+ദ്രാ
യാതു-ധാനൈഃ(ഫ്) പരാ-വൃതാഃ .
തേജഃ(ഫ്) പരമ-മാജ+ഗ്മുഃ(ശ്)-
ശാന്താ+ഗ്നയ ഇവേ+ന്ധനൈഃ .. 58

Meter ആര്യ d1d2

കിയ-ദാ-ഖ്യാ-യത ഏതജ്-
ജി+ഹ്വാനി-ചയൈഃ(ഖ്) കിലാ-ലമാ-കുലിതഃ .
വാസുകി-രപി വർണ-യിതും(ൻ)-
ന സമർഥോ രണവരം രാമ .. 59

ഇ+ത്യാർഷേ+ശ്രീ-വാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ
ഉഥ്പത്തി+പ്രകരണേ ലീലോ-ജന-പദ-വർണനം(ൻ) നാമ
സപ്ത+ത്രിംശഃ(സ്) സർഗഃ ..37..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
16.9.2023